

НАРЕДБА за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността "Право" и професионална квалификация "юрист"

Приета с ПМС № 82 от 26.04.2017 г., обн., ДВ, бр. 35 от 02.05.2017 г., в сила от учебната 2018 - 2019 г.

Чл. 1. (1) Висше образование по специалността "Право" се придобива в образователната и квалификационна степен "магистър" във факултет във висше училище, което отговаря на изискванията на Закона за висшето образование и на тази наредба.

(2) Обучението по специалността "Право" за професионалната квалификация "юрист" се осъществява в образователната и квалификационна степен "магистър", за придобиването на която се изискват не по-малко от 300 кредита съгласно учебния план, със срок на обучение 5 години.

(3) Обучение по специалността "Право" за профилиране и задълбочаване на подготовката в отделни области на правото се осъществява и в специализирани магистърски програми в образователната и квалификационна степен "магистър", за придобиването на която се изискват не по-малко от 60 кредита. В специализирани магистърски програми по специалността "Право" могат да се обучават лица, придобили висше образование в съответствие с ал. 2.

(4) Висше образование по специалността "Право" не може да се придобива във филиал на висше училище.

Чл. 2. Студентите, които се обучават по специалността "Право" по чл. 1, ал. 2, се приемат чрез писмени конкурсни изпити при условия и по ред, определени от висшето училище, което осъществява обучение по специалността "Право". Конкурсните изпити проверяват нивото на владеене на българския книжовен език, хуманитарната култура и аналитичните способности на кандидатите.

Чл. 3. (1) Обучението по специалността "Право" се осъществява в редовна форма на обучение.

(2) Обучението за придобиване на висше образование по специалността "Право" в образователната и квалификационна степен "магистър" по чл. 1, ал. 2 е с продължителност, не по-малка 5 години, и с минимален хорариум 3500 учебни часа. В минималния хорариум се включват часовете от задължителните, избираемите и факултативните учебни дисциплини.

(3) Обучението по специалността "Право" в образователната и квалификационна степен "магистър" по чл. 1, ал. 3 е с продължителност, не по-малка от една година, и с минимален хорариум 750 часа.

Чл. 4. (1) Обучението по специалността "Право" в образователната и квалификационна степен "магистър" се извършва чрез изучаване на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

(2) Минималният хорариум на задължителните учебни дисциплини при обучение по специалността "Право" по чл. 1, ал. 2 е:

1. История на българската държава и право – 90 часа;
2. Обща теория на правото – 105 часа;
3. Конституционно право – 135 часа;
4. Гражданско право (обща част) – 120 часа;
5. Административно право (обща част) – 100 часа;
6. Административно право (специална част) – 60 часа;
7. Вещно право – 90 часа;
8. Международно публично право – 105 часа;
9. Финансово право – 105 часа;
10. Облигационно право – 165 часа;
11. Наказателно право – 180 часа;
12. Семейно и наследствено право – 105 часа;
13. Международно частно право – 105 часа;
14. Трудово право – 135 часа;

15. Търговско право – 165 часа;
16. Осигурително право – 75 часа;
17. Гражданско процесуално право – 180 часа;
18. Административен процес – 165 часа;
19. Наказателно процесуално право – 165 часа;
20. Данъчно право – 105 часа;
21. Право на Европейския съюз – 120 часа.

(3) В програмите на учебните дисциплини се включва преподаване и на приложимото в съответната област право на Европейския съюз.

(4) По предложение на факултетния съвет и в съответствие с правилника на висшето училище в учебния план на специалността "Право" по чл. 1, ал. 2 могат да се въвеждат и други задължителни учебни дисциплини.

(5) В рамките на учебния план, който приемат, факултетите на висшите училища, осъществяващи обучение по чл. 1, ал. 2, осигуряват обучение и по Римско частно право, Право на интелектуалната собственост, Криминалистика, Криминология, Банково право, Нотариално право, Наказателно-изпълнително право, Държавна служба, Обществени поръчки, Защита на потребителите, Защита на околната среда, Здравеопазване, Защита на конкуренцията, Вътрешен пазар на Европейския съюз, Защита на правата на човека, Организация на съдебната система и правозащитните институции, Юридическа техника и др. като задължителни, избираеми и/или факултативни дисциплини.

(6) Учебният план и включените в него задължителни, избираеми и факултативни дисциплини за обучението по специалност "Право" по чл. 1, ал. 3 се определя от висшите училища.

(7) Съотношението между лекции, упражнения и учебна практика се определя от висшето училище съгласно неговия правилник, като часовете за лекции са най-малко половината от предвидения хорариум.

Чл. 5. (1) Лекционните курсове по задължителните учебни дисциплини по чл. 4, ал. 2 се провеждат от хабилитирани в съответната научна област и професионално направление преподаватели, които провеждат и семестриалните изпити.

(2) По изключение факултетният съвет може да реши лекциите и семестриалните изпити по не повече от тридесет на сто от задължителните учебни дисциплини по чл. 4, ал. 2 да се провеждат от преподаватели с образователна и научна степен "доктор" в съответната научна област и професионално направление.

(3) Преподавателите по задължителните учебни дисциплини по чл. 4, ал. 2 трябва да бъдат на трудов договор с висшето училище, в което преподават.

(4) По решение на факултетния съвет отделни лекции могат да бъдат възлагани на гост-преподаватели.

Чл. 6. (1) Избираемите и факултативните учебни дисциплини и техният хорариум се определят от висшето училище в съответствие с неговия правилник, при спазване на изискванията на чл. 4.

(2) Лекционните курсове и семестриалните изпити по избираемите и факултативните учебни дисциплини се провеждат от хабилитирани преподаватели или преподаватели с образователна и научна степен "доктор" в съответната научна област и професионално направление.

(3) С решение на факултетния съвет лекционните курсове и семестриалните изпити по факултативните учебни дисциплини може да се провеждат и от преподаватели, които не отговарят на изискванията по ал. 2.

Чл. 7. (1) От втори до пети курс студентите провеждат учебна практика не по-малко от четири седмици годишно по публичноправни, частноправни и наказателноправни науки. Учебната практика се провежда през семестъра, успоредно на учебните занятия.

(2) Учебната практика се провежда в органите на изпълнителната и местната власт и в административните съдилища – по публичноправни науки, и в съответните органи на съдебната власт – по гражданскоправни и наказателноправни науки.

(3) Програмата и редът за провеждане на учебната практика се определят със споразумение между съответното висше училище и приемащите институции и организации, в които се осъществява практиката.

Чл. 8. (1) Към юридическите факултети на висшите училища може да се създават правни клиники и кръжоци и да се организират състезания.

(2) Правната клиника е форма на практическо обучение на студентите по специалността "Право" чрез семинари, симулации и работа с реални казуси по програма, определена от съответния юридически факултет. Работата с реални казуси се осъществява само след съответната теоретична подготовка и под ръководството на практикуващи юристи.

(3) Кръжокът е форма на допълнителна теоретична и практическа подготовка в определена област на правото чрез проучвания, дискусии и конференции по специфични теми.

(4) Съдебното състезание е форма на симулативен процес или решаване на казус в материя на вътрешното

право, международното право или правото на Европейския съюз между студенти, обучаващи се по специалността "Право".

(5) Студентите, които участват в правни клиники, кръжоци и съдебни състезания, се освобождават по тяхно желание и по преценка на съответните юридически факултети от задължителната учебна практика по чл. 7.

(6) За участието им в съответната форма на допълнителна образователна подготовка се издава сертификат от юридическия факултет, към който тя е организирана.

Чл. 9. (1) Обучението по специалността "Право" задължително включва и обучение по чужд език, като чуждият език и съответният хорариум се определят в съответствие с правилника на висшето училище.

(2) На студентите се осигурява специализирано обучение по чужд език с юридическа насоченост, когато е налице минимално необходимият брой обучаеми лица в съответствие с правилника на висшето училище.

Чл. 10. При приемане и изменение на учебните планове и на учебните програми по специалността "Право" се отчита мнението на студентите чрез анкети и проучвания.

Чл. 11. (1) Условието и редът на проверка и оценка на знанията и уменията на студентите по специалността "Право" се определят от факултетния съвет на висшето училище, в което се осъществява обучението, в съответствие с приложимата нормативна уредба и правилника на висшето училище.

(2) На студентите се осигурява възможност да получат информация и пояснения за определената оценка на техните знания.

(3) Оценката на студентите по задължителните учебни дисциплини по чл. 4, ал. 2 отчита резултатите от текущата им подготовка и участието им в упражненията.

Чл. 12. (1) Обучението на студентите по специалността "Право" по чл. 1, ал. 2 завършва с полагане на държавни изпити по публичноправни, гражданскоправни и наказателноправни науки.

(2) Държавните изпити се провеждат в две изпитни сесии в периода септември – декември и февруари – май. Датите за провеждане на държавните изпити се определят от ректора на висшето училище по предложение на факултета, в който се осъществява обучение по специалността "Право". Датата за всеки изпит се оповестява публично не по-късно от 30 дни преди провеждане на изпита.

(3) Държавният изпит е писмен и устен.

(4) Държавният изпит се полага в съответното висше училище пред държавна изпитна комисия, която включва:

1. двама хабилитирани преподаватели съответно по публичноправни, гражданскоправни и наказателноправни науки;

2. един представител на практиката – съдия от Върховния касационен съд или от Върховния административен съд, прокурор от Върховната касационна прокуратура или от Върховната административна прокуратура, или адвокат с юридически стаж не по-малко от 15 години.

(5) В състава на комисиите по ал. 4 се включват хабилитирани преподаватели, които са водили лекционен курс по учебна дисциплина, която влиза в обхвата на съответния държавен изпит, поне през една от последните три години преди провеждането на изпита.

(6) Предложенията за включване на хабилитирани преподаватели в списъците на лицата, които могат да участват в държавните изпитни комисии, се правят от факултетните съвети и се изпращат на министъра на правосъдието всяка година в срок до 30 юни.

(7) Предложения за включване на представители на практиката в списъците на лицата, които могат да участват в държавните изпити, се правят съответно от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура и Висшия адвокатски съвет и се изпращат на министъра на правосъдието всяка година в срок до 30 юни.

(8) Списъците по ал. 6 и 7 се утвърждават от министъра на правосъдието и от министъра на образованието и науката и се актуализират ежегодно в срок до 31 юли.

(9) Обучението по специалността "Право" по чл. 1, ал. 3 завършва с полагане на държавен изпит или със защита на дипломна работа при условия и по ред, определени от висшето училище.

Чл. 13. (1) Държавната изпитна комисия се назначава със заповед на ректора на висшето училище, в което се провежда изпитът, след жребий измежду лицата, включени в списъците по чл. 12, ал. 6 и 7. Комисията се назначава 10 дни преди провеждането на изпита.

(2) Съгласието на лицата, включени в списъците по чл. 12, ал. 6 и 7, да участват в държавен изпит в съответното висше училище се установява чрез изпращането на запитване до тях. Лицата потвърждават съгласието си чрез представяне на декларация в 7-дневен срок от получаване на запитването.

(3) Председател на комисията е хабилитираният преподавател от съответното висше училище, заемащ по-високата академична длъжност.

(4) По предложение на деканския съвет на юридическия факултет ректорът на висшето училище назначава повече от една държавна изпитна комисия при спазване на изискванията на ал. 1 и на чл. 12, ал. 4 и 5.

(5) В случай на невъзможност за съставяне на изпитна комисия се провежда повторен жребий по реда на ал. 1.

Чл. 14. Писменият държавен изпит е анонимен и се състои в решаване на казус. Той се провежда в сградата на съответното висше училище и продължава 4 астрономически часа.

Чл. 15. (1) Казусите за писмения държавен изпит се изготвят от комисията по чл. 13, ал. 1, съответно от комисиите по чл. 13, ал. 4.

(2) Комисията разработва по три казуса за съответния държавен изпит. По всеки казус комисията разработва и отговор на поставените въпроси, който се използва при оценката на знанията на студентите.

(3) Разработените казуси се предават на декана на съответния юридически факултет в 3 запечатани плика, подписани от всеки от членовете на комисията, в срок 3 дни преди изпита.

(4) В деня на изпита деканът на юридическия факултет предава на председателя на изпитната комисия пликите по ал. 3.

(5) Изборът на казус се извършва от един от явилите се студенти.

(6) По време на провеждане на писмения държавен изпит студентите имат право да ползват нормативни актове по ред, определен от декана на съответния юридически факултет.

(7) Висшите училища осигуряват възможност и улесняват полагането на писмения изпит от студенти с увреждания.

Чл. 16. (1) Писмените отговори на казуса се проверяват от държавната изпитна комисия, назначена в съответното висше училище по реда на чл. 13, която обявява резултатите с протокол и на интернет страницата на факултета до 7 дни след приключването на изпита. Оценката от писмения държавен изпит е "издържал" или "неиздържал".

(2) До устен изпит се допускат студентите, получили оценка "издържал" на писмения изпит. На устния изпит студентите се оценяват по шестобалната система, като поставената на устния изпит оценка е окончателна.

(3) Устният държавен изпит по публичноправни, по гражданскоправни и по наказателноправни науки се провежда пред изпитна комисия, назначена чрез жребий по реда на чл. 13.

(4) Отговорът на казуса, поставен на писмения държавен изпит във всяко висше училище, се публикува на интернет страницата на висшето училище в деня след провеждането на изпита.

(5) Всеки студент има право на достъп до своята писмена работа.

(6) Редът за провеждане на държавния изпит се определя от ректора на висшето училище, в което се осъществява обучение по специалността "Право".

Чл. 17. (1) Всеки от устните държавни изпити по публичноправни, по гражданскоправни и по наказателноправни науки се полага по единен държавен конспект, утвърден от министъра на правосъдието.

(2) Устният държавен изпит се провежда след обявяването на резултатите от писмения изпит по график, утвърден от изпитна комисия по чл. 16, ал. 3 в рамките на изпитната сесия.

Чл. 18. (1) Студентите по специалността "Право", преминали обучение по чл. 1, ал. 2, изпълнили задълженията си по учебния план и положили успешно държавните си изпити, получават диплома за завършено висше образование с професионална квалификация "юрист" в образователната и квалификационна степен "магистър".

(2) Дипломираните юристи придобиват юридическа правоспособност след полагане на стаж и изпит в съответствие със Закона за съдебната власт.

(3) Студентите по специалността "Право", преминали обучение по чл. 1, ал. 3, изпълнили задълженията си по учебния план и защитили успешно дипломна работа или положили успешно държавен изпит, получават диплома за завършено висше образование по специалността "Право" на образователната и квалификационна степен "магистър" със специализация в съответната област на правото, която има за предмет магистърската програма.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Задължителни учебни дисциплини" са дисциплини, които осигуряват фундаменталната подготовка, необходима за придобиване на професионалната квалификация "юрист". Изучаването им и полагането на изпити по тях е задължително за студентите.

2. "Избираеми учебни дисциплини" са дисциплини, които осигуряват специализираща подготовка. Студентите са задължени да изберат определен брой от тях съобразно условия и ред, определени от факултета на висшето училище, в който се осъществява обучение по специалността "Право".

3. "Факултативни учебни дисциплини" са дисциплини, които осигуряват допълнителна подготовка в зависимост от интересите на студентите. Те се определят от факултетите на висшите училища и се изучават по желание на студентите.

4. "Специализирана магистърска програма" е магистърска програма в специалността "Право" за профилиране и задълбочаване на подготовката в отделни области на правото след

завършване на първа магистърска степен по право по реда на чл. 1, ал. 2.

5. "Юридически факултет" е факултет, в който се осъществява обучение по специалността "Право" във висше училище, отговарящо на изискванията на Закона за висшето образование и на тази наредба.

§ 2. (1) За хабилитиран преподавател от съответното висше училище по смисъла на чл. 12, ал. 4, т. 1 се смята преподавател, който работи на основен трудов договор по § 4д, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за висшето образование в съответния факултет, в който се осъществява обучение по специалността "Право". За външен за съответното висше училище хабилитиран преподавател се счита хабилитиран преподавател, който към датата на назначаване на комисията и най-малко три години преди тази дата не е упражнявал преподавателска или научна дейност по трудово правоотношение със съответното висше училище.

(2) По предложение на факултетните съвети в списъците по чл. 12, ал. 6 може да се включват и хабилитирани лица, заемащи академична длъжност в Българската академия на науките, за които изискването на чл. 12, ал. 5 не се прилага.

§ 3. Специализирани магистърски програми по специалността "Право" по чл. 1, ал. 3 може да бъдат откривани във факултетите на висшите училища, които са получили акредитация за обучение в професионално направление "Право".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. Първоначалните списъци по чл. 12, ал. 6 и 7 и единният конспект за държавен изпит по чл. 17, ал. 1 се утвърждават до три месеца от влизането в сила на тази наредба.

§ 5. Студентите, приети в юридически факултети на висшите училища преди влизането в сила на тази наредба, завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, които са действали към момента на приема им.

§ 6. Студентите, приети в задочна форма на обучение преди влизането в сила на тази наредба, завършват обучението си в тази форма на обучение съобразно предвидения за нея учебен план.

§ 7. Наредбата влиза в сила от учебната 2018 – 2019 г.

§ 8. Наредбата се приема на основание чл. 9, ал. 3, т. 5 от Закона за висшето образование.

§ 9. Изпълнението на наредбата се възлага на министъра на образованието и науката и на министъра на правосъдието.